

ELOSTIRION

HE WALKED ALONE AND SORROWING

Café Sirius finns inte längre. Vårt vardamiriska vattenhål har slagit igen och vi känner oss lite vilsna i den stora utgårdade världen. Vad är då bättre än att samlas runt vårt gemensamma intresse för Midgård? Fredegår har bokat Medborgarskolan åt oss en gång i månaden för att få vårt behov av sällskap, stämning och saga tillgodosett.

Huvudartikeln i detta nummer av Elostirion är författad av Smaug, tidigare känd som Elrohrir. Det är en recension av den gamla skandalromanen (får man ju nästan säga) *Tolkien och den svarta magin*. (I ET nr 104 ger Gorbagg sitt perspektiv på boken och Ohlmarks.)

Samme Smaug inbjuder oss även att delta i ett föredrag på Medborgarskolan om den midgårdsekonomin. Vi kan även se honom på Stämman, där han föreslås som ny medlem i Mithlonds Grå Råd. På våra fester, biobesök och pubmöten har vi även mött flera nya intressenter som vi gärna vill välkomna till Mithlonds krets.

Ruby Gamgee

GRÅ RÅDET MEDDELAR

Mithlonds stämma, d.v.s. föreningens årsmöte, hålls i år den 24 februari kl 12.00 i Regentens lokal på Norra Skeppspromenaden 2.

Anmälan är obligatorisk, maila gr@mitlond.se senast 17 februari.

Alla betalande medlemmar i Mithlond har rösträtt på stämman. Om du inte kan närvara kan du skicka fullmakt till en annan inbyggare.

Mithlonds Grå Råd

Bild: Ruby

Grå Rådet år XXIV – dags för en comeback?

NYÅR XLIV

Det är återigen dags att fira det mithlondiska nyåret.

Lördag 16 mars kl 1500

i de gamla skogarna
(Gunnilse småskola).

*Nimrodel, Haleth,
Rasmus och Embla*

ORDENSMÄSTARNA ANMODAR

Tiden har kommit för att reflektera över vilka du tycker bör uppmärksammas och upphöjas på kommande Nyårsfest för sitt arbete i Mithlonds tjänst: om@mitlond.se.

Belewien,

Regent och Laurelins Ordensmästare

HÄNDELSER I RIKET

Tolkiens 132:a födelsedag

Telperions ordensmästare bjöd in till årets födelsedagsfest, i Fredegars skyddslokal med bar. Det bjöds på god mat, gott dryckjom och ännu godare sällskap – samt lite ont också.

Två nya intressenter prydde vårt sällskap och de sögs genast in i Nimrodels arbete med vårt nästa Nyår. Kanske Rasmus som är *Star Wars*-fan kan ta sig aliaset Hobi-Wan?

Som underhållning i år prövade vi Tolkien-poddens quiz-bok med tolkientema, som för övrigt är med i SF-bokhandeln's rea i år. Vi kunde de flesta frågorna som Fredegar ansatte oss med, men vi hade problem med antalet diftonger i sindarin. Ja, alla utom Melroch, alltså. Man ska alltid ha Melroch och Malbeth i sitt lag.

The Professor inom kort!

Gillesmöten och pubkvällar

Det har annonserats ut om ett antal spelgillesmöten, matgillesgodismöten och ainulindalemöten. Er grävande hobbit har lyckats missa alla och inga rapporter har inkommit om vad som skett på dem. Om man är misstänksamt lagd, och det är väl alla grävande hobbitar, kan man därför börja ana uppseglande skandaler. Det ryktas till exempel om djuplodande studier i alvers sexliv...

Bild: Fredegar

Ainulindalë chockas av avslöjanden om styret på Númenor.

Årets första Bokgillesmöte började på SF-bok och fortsatte sedan på ett närliggande café. Och på det senaste pubmötet kom det hela tre intressenter varav en var helt och hållet ny. Bravo! Hoppas vi andra som deltog skrämde bort dem med alla historier om annodazumal.

Ruby Gamgee

Bild: Tar-Dalanit

Bild: Ruby

Bokgillet yay!

HÄNDELSER UTANFÖR RIKET

Café Sirius i graven

Den 30 december var sista dagen för vårt uppskattade vattenhål Café Sirius. Det var mer välbesökt än någonsin och ganska vemodigt. Var ska vi träffas nu? Lokalen väntas återuppstå i ny klädnad någon gång i vår men utan de fina möblerna som auktionerats ut på Tradera.

Tack för de här åren!

Bill: Ruby

Sista natten med gänget.

Filmmaraton på Bio Roy

I december visade Bio Roy de tre *Lord of the Rings*-filmerna inför nästan fullsatt publik. Representanter från Mithlond var där båda lördagarna och spred stämning och reklam. Faktiskt blev det napp och minst en biobesökare har sedan dess dykt upp som intressent. Eglerio till Fredegar som ordnade att vi fick vara med!

Bill: Ruby

Mae govannen, mellon.

Club Cosmos novelltävling 2023

Vid kongressen Compass i november utsågs vinnarna i Club Cosmos novelltävling 2023 med tema "Göteborg om 400 år". Andrapriset togs hem av ingen annan än vår egen Fredegar. Eglerio igen!

Ruby Gamgee

ÅKE OHLMARKS (OCH WILLYS) EGLERIO!

För ganska många år sedan nu var jag på jakt efter en rammakare som kunde åta sig att bygga en ram för en tavla jag köpt i Australien. Vid den tidpunkten bodde jag i Lund, där det fanns två rammakare. Valet landade på Willy, som inte bara hade tid att åta sig arbetet, utan också offererade ett bra pris för arbetet. Vad jag inte väntat mig var att arbetet – utöver att omfatta det förväntade arbetet att rama in tavlan – också kom att innebära ett "förfining" av tavlan i form av att rammakaren målade i delar han tyckte behövde "förbättras". Det låg i hans "konstnärliga frihet" som det så småningom kom att heta. Föga förvånande var jag inte imponerad av att dessa friheter tagits med min egendom, inte heller blev det tal om någon ersättning när jag så småningom hämtade ut tavlan (så småningom ommonterad av den andre rammakaren).

Bill: Kungliga Biblioteket

Det beryktade omslaget.

Jag kom att tänka på den här historien när jag under årets jul- och nyårsledigheter satte mig för att läsa Åke Ohlmarks *Tolkien och den svarta magin* från 1982. Under mina ganska många år som tolkienist har jag hört åtskilliga utsagor om Ohlmarks hätska inställning till Tolkienföreningarna i Sverige, men inte tagit mig för att läsa boken. Tills nu då.

Boken på sina dryga 140 sidor är en bitvis underhållande, bitvis förbryllande, läsning. I detta verk får vi ta del av Ohlmarks syn på kopplingar mellan äldre tiders terrorsällskap (kapitel 1) och Tolkiens skräckskildring av Satans väsen (kapitel 3). Vi får också följa Ohlmarks kritik av The Tolkien Society och dess penninggirighet (kapitel 4) samt mer eller mindre lösa kopplingar till ritualmord (kapitel 5) liksom de svenska Tolkiensällskapens organisering och mystik (kapitel 6–7). Därefter följer ordrika utläggningar om möten Ohlmarks själv haft med individer i dessa sällskap (kapitel 8–14). Föraktet för subkreatören och hans son Christopher inte bara lyser igenom, det skrivs ut i klartext gång efter annan (något som han visserligen också ger tydligt uttryck för i sin tidigare bok *Tolkiens arv* från 1978).

Det är inte det att det inte är underhållande att läsa Ohlmarks. Att han är skicklig med ord går inte att förneka. Jag ska ärligt erkänna att jag skrattade högt när Ohlmarks redogör för hur "[i]nledningsboken är dålig rappakalja för barn och handlar nästan enbart om ett långrandigt, tröttsamt födelsedagskalas" där "en gammal sagofarbrors privata uppfinning för småungar" ges stor plats (sid 22). Eller hur hans översättning av till exempel *hober* rättfärdigas med att de ju måste heta så "[...] för det går lika lite att säga *hobiter* och därvid hamna bland semiter och amalekiter, som att säga *hobittar* och komma att tänka på sockerbitar eller rentav 'pittar'" (sic!, sid 22–23). Som gammal Angmarit (under alias, då Elrohir) skapar också beskrivningen av Bokskogen fnitterattacker:

Varje sommar anordnar [...] Angmar en orgiastisk utflykt till den legendariskt fagra Bokskogen vid Bökeberg österut från Malmö, där de i skogens barmhärtiga dunkel [...] firar sina s.k. fester. Och där går det vilt till, ska ni veta. Där sups det så att det står härliga till, alla är fulla som ägg, vanhelgar altarets sakrament, kommunierar i onskans namn, skränar, idkar promiskuitiva samlag, ylar som galna hundar och har sig. (sid. 66)

Bild: Grendel, från utställning på Nyår

Vad menar Ohlmarks, det händer väl aldrig något skumt i Angmar?

Men framför allt lämnar läsningen en fundersamhet och ledsamhet över Ohlmarks egentliga mentala mående vid tiden för bokens författande. Det är inte en helt balanserad person som vi möter på dess sidor. Det troligen traumatiserande och svartsjukeframskallande triangelndrama som verkat funnits mellan Ohlmarks själv, hans fru och en aktiv tolkienist upptar ungefär en tredjedel av boken och det är inte utan skäl som misstanken väcks att detta drama varit det egentliga skälet för att boken alls skrivits (det antyds också mot slutet av boken där intäkterna från boken kan täcka en brand i villan han hyr, som han på suspekta grunder beskyller Tolkienföreningarna för (sid. 123–124)).

Men boken kanske också bör läsas utifrån ett bredare perspektiv, där Ohlmarks egen karriär tas med i beaktan. I Ohlmarks biografi *Doktor i Lund* från 1980 tar han upp situationen kring sin disputation i Lund 1937, där han blev godkänd men inte fick docentbetyg på avhandlingen, vilket i sig var en nödvändighet för en fortsatt karriär inom akademien. Såväl John som Christopher Tolkien kritiker av Ohlmarks översättningar måste ha rivit upp sår om otillräcklighet och misslyckande. Inte nog med att hans översättningsarbete – som förvisso hade prisats i Sverige – kritiserades av familjen Tolkien, det måste också ha varit en kritik av och påminnelse om hans otillräcklighet som filolog, intellektuell och akademiker.

Bild: Tar-Palantir

Tolkien's födelsedag 2024: inte ett sällskap för Ohlmarks på något sätt.

Vad är då kopplingen till rammakaren tänker någon? Jo, för mig framstår Ohlmarks frimodiga inställning till originalets språkdräkt vid översättningen av *Sagan om ringen* (alt. *Härs-karringen*, *Lord of the Rings*) som lik den som rammakaren gav uttryck för. Visst måste översättaren (liksom rammakaren i berättelsen) ges konstnärlig frihet att lägga till, dra bort, förändra om det finns fog för det? Kritiker varken förstår eller uppskattar denna frihet. Givet den inställningen är det lätt att föreställa sig att Ohlmarks bitterhet växte sig större och större i takt med att åren – och den samlade kritiken, inte minst från subkreatören själv – blev fler och mer frekvent förekommande. Otack är världens lön!

En andra tanke som slår igenom under min läsning är det faktum att själva skälet till att jag läser denna förryckta (stundom påhittade?) skröna här och nu är att jag fick en bok satt i händerna i ung ålder: *Sagan om ringen*, på svenska. Säg vad vi vill om Ohlmarks egenheter och de val han har gjort som översättare, men den fick många av oss (kanske de flesta?) att lockas till denna fantastiska värld. Trots hans frimodiga översättningar (som för all del till stor del följde tidens idé om översättningar) har vi honom mycket att tacka för att vi är där vi är. Och på samma sätt tänker jag faktiskt om tavlan där den sitter på väggen. Det är gåvan som fortsätter att ge, skapar konversationer år ut och år in, enbart genom att någon tog sig rätten att agera utanför ramarna (ja, det ordet är avsiktligt!). Kanske sitter det en rammakare i Lund och känner sig bitter över att jag då, för femton år sen, inte såg hans storhet och filar på en svidande kritik i form av en bok på dryga 140 sidor som ska göra upp med alla missnöjda och felinformerade kunder? I så fall vill jag höja en skål till honom och i förlängningen också till Åke Ohlmarks. Tack för det ni gjort, även om jag inte alltid uppskattat slutprodukten.

Eglerio! Och tack för alla minnen (som bara fortsätter att ge).

Smaug

Referenser:

Ohlmarks, Å. (1978). *Tolkien's arv*. Stockholm: Plus.

Ohlmarks, Å. (1980). *Doktor i Lund: en bok om akademiska intriger*. Stockholm: Sjöstrands förlag.

Ohlmarks, Å. (1982). *Tolkien och den svarta magin*. Stockholm: Sjöstrands förlag.

LAJVARMINNEN SÖKES

I januari fick Lotsen ett mail från Sebastian Utbult som planerar att skriva en bok om lajvhistoria. Han letar efter folk som var med, och som minns något, för att intervjua dem.

Var du där? Minns du något? Hör av dig till Lotsen eller direkt till Sebastian.

<https://lajvhistoria.se>

MINNEN FRÅN HGXXXII OCH -III

Det bjöds på så mycket gott under senaste HG! Här är recepten på två av de smaskiga efterrätterna.

En underbar tårta

1 hg mandelmjöl
1 hg socker
2 äggvitor
250 g smör
2 hg florsocker
4 äggulor
2 msk kaffe eller 1 dessertsked (10 ml) pulver
Vaniljsocker
Vindruvor

Bild: Ruby

HG-kökets egerio!

Botten: Vispa äggvitorna till hårt skum. Formsätt och vispa och tillsatt sockret gradvis. Fortsätt vispa tills smeten är styv och blank. Rör ner mandelmjölet försiktigt. Bred ut på ett bakplåtspapper. Täcker 400 cm².

Grädda i 200 grader i 15-20 minuter. Börja med kortare tid. Den skall vara gyllenbrun men inte mörk.

Smörkräm: Vispa rumsvarmt smör tills det är vitt och pösigt. Tillsätt gradvis florsocker och äggulorna. Tillsätt kaffe och vaniljsocker.

Skär i munsbitar och dekorera med en halv druva eller annan bär/frukt. Ger ca 30 småbitar.

Virans äppelkaka

140 g smör
2 dl socker
1 ägg
2 dl vetemjöl
äpplen

Blanda socker och smör, rör ner ägget och rör till sist försiktigt i mjölet.

Smeta ut i väl smord och bröad form, helst på smort och bröat bakplåtspapper. Täck med rikligt med äppelklyftor, strö över kanel och socker.

Grädda i 185 grader 50-60 minuter tills kakan släpper ordentligt från kanten. Beräkna 3,5 satser till en långpanna.

HG-köket

NOTISER

Tolkiens teologi

En medlem i Club Cosmos tipsar om en artikel i *Korsväg*, tidningen för anställda i Göteborgs stift. Sören Dalevi, biskop i Karlstad, reflekterar där över *Sagan om Ringen* och Tolkiens teologi. Dalevi hänvisar bland annat till en obskyr artikel från 1967 av teologen Barry Gordon, som tydligen var en av de första som uppmärksammade bokens kristna motiv – något som Tolkien själv ju alltid var öppen med i sina brev.

https://issuu.com/goteborgsstift/docs/gs-korsva_g-234-webb-a_sidan_66

<https://uoncc.wordpress.com/2009/05/13/kingship-priesthood-and-prophecy-in-the-lord-of-the-rings/>

Pippin publicerar

I december släpptes *Tmutarakan: Obekanta konst* av Magnus Åberg, mer känd som Pippin (i Forodrim). Det är en kriminalberättelse i historisk miljö, med döda änkor, landsflyktiga ryska prinsar och degenererade sällskap. Låter inspirerande! Men den finns ännu inte på Stadsbiblioteket, kanske kan vi förmå dem att köpa in den?

<https://www.vulkanmedia.se/tmutarakan-obekanta-konster/>

AINULINDALE INBJUDER

Torsdagen den 22 februari fortsätter träffarna på Medborgarskolan. Temat för kvällen är:

”Valuta och handel i Midgård?”

Vi kommer att försöka (börja) reda ut vad det är vi vet om just myntslag, betalningsmedel, synen på handel och marknad och eventuella kopplingar till (pro)kapitalistiska system, interregional handel och så vidare. Får vi tillfälle kanske vi också kan resonera kring det som vi inte vet, men som kanske borde vara självklart, i sammanhanget.

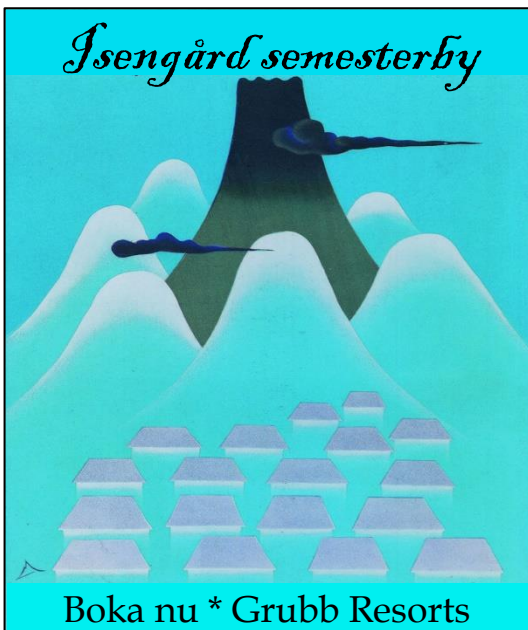
Nördiga samtal utlovas!

När: Torsdag 22 februari kl 18 - 20

Var: Medborgarskolan, Haga Östergata 12

Anmälan: Ja, till Fredegår. När du anmäler dig får du koden till lokalen. Dessutom ger det en fingervisning om hur mycket fika som behövs.

Smaug

Isengård semesterby

Boka nu * Grubb Resorts

KOM LOSS I LOSSARNACH – DOLL AMROCH FESTIVAL

Öppet
dagligen

* MAT *
* VIN *
* UPPTRÄDEN *
* VÄGSPEL *

(ingen återbetalning vid
piratattacker)

KALENDARIUM

22/2 – Medborgarskolan: tema ekonomi

24/2 – Mithlonds stämma

16/3 – Mithlonds Nyår

21/3 – Medborgarskolan: tema ej fastställt

18/4 – Medborgarskolan: tema ej fastställt

4-5/5 – Comic Con i Liverpool

16/5 – Medborgarskolan: tema ej fastställt

24-26/5 – Icecon i Reykjavik

12-14/7 – Medeltidsdagar Bohus fästning

8-12/8 – Worldcon i Glasgow

16-19/8 – Eurocon i Rotterdam

Elostirion är Mithlonds, Göteborgs Tolkiensällskaps, tidning. Elostirion är gråalviska och betyder ”stjärnvakt”.

Ansvarig utgivare: Mithlonds Regent, Belewien (J Franzén). Redaktör: Ruby Gamgee (H Kiel). Korrektur: Bactrianus Bönrot (M Börjesson).

Adress Elostirion, c/o Helena Kiel, Persgatan 8A, 416 58 Göteborg. Email: et@mithlond.se

Detta nummer utgavs i februari 2024 u.t.

Copyright © Elostirion, Grå Rådet och de enskilda upphovsmännen 1991–2024. Återgivande av text och bild i annan publikation tillåts ej utan upphovsmans medgivande.

Bilder i detta nummer: Iorlas, Merriwyn, Fredgar Bolger, Ruby Gamgee, Tar-Palantir.

Upplaga: i pdf-format på Mithlonds väv
www.mithlond.se/medlem/mellon

FORODRIM 54 Years

In about three years' time, the 54-year jubilee of Swedish Tolkien Society Forodrim will come to pass!

The jubilee will be filled to the brim with amazing activities, bountiful banquets, and charming ceremonies. It will take place **Thursday–Sunday on May 28–31, 2026**, so be sure to mark the event in your calendars and we hope to welcome you here for our celebrations.

For more information,
please visit the jubilee's web page:
<https://forodrim.org/54/index-en.htm>

